

Deres innsats har endelig fått sin rettmessige plass i historiebøkene

Taler

Erna Solberg

Dato

27 oktober 2016

Sted

Norsk Maritimt Museum

Omstendigheter

Samling for krigsseilerne

1 Kjære krigsseilere, familier, kjære alle sammen,

Det er en ære å få være her sammen med dere i dag. Og få hilse på dere personlig.

5

It's an honour to have veteran sailors from the UK and the USA with us here today. Your presence is an important reminder of the friendship between our countries; A friendship that is just as strong today as it was during the war. Thank you for coming.

10

Det er gått 71 år siden krigens slutt. Det er et helt liv. Men det at dere sitter her i dag, er en viktig påminnelse om at krigen fortsatt er vår nære historie.

15

Det er vår plikt å aldri glemme den innsatsen dere gjorde, og den enorme risikoen dere tok. På vegne av oss alle.

20

Vi skal heller aldri glemme alle dem, alle dere, som var igjen her hjemme. Alt slitet, alt savnet. Frykten for å miste sin ektefelle, sitt barn eller forelder. Og smerten over å gjøre det.

25

Og her i dag er det naturlig å løfte fram det viktige arbeidet med krigsseilerregisteret. Ikke bare vil det hjelpe oss å huske krigsseilernes historie.

Det vil hjelpe oss å huske dere. Krigsseilerne.

30 Dere er den mest dekorerte gruppen av alle. Og dere ble regnet som en tredje forsvarsgren. Men dere er også de som hadde de høyeste tapstallene, både for menn og kvinner, av alle som deltok i krigen på norsk side.

Det var en livsfarlig tjeneste. Døden kunne komme plutselig: Snikende under vannet, stormende rett imot, eller stupende ned fra himmelen.

35 Det var en påkjenning få av oss er i stand til å fatte. Den konstante frykten og savnet etter sine kjære. Men også kameratskap og samhold i en farlig tid. Mange opplevde harde trefninger og dramatiske forlis. Kamerater som druknet eller brant i hjel. Inntrykk som aldri slapp taket, og kanskje aldri ble snakket om
40 siden.

Også livet etter krigen var hardt for mange. For flere ble freden en ny og enda lenger kamp. En kamp for forståelse og rettigheter. En kamp som også krevde sine liv.

45 Dere møtte et Norge som ikke så dere. Et byråkrati som ikke hørte dere. Få visste om hvilken innsats dere hadde lagt ned. Eller hvilke ofre dere hadde gjort. Og enda færre forsto betydningen. Både av hva dere utrettet og hva krig kan gjøre med et menneske.

50 Norske sjøfolk fraktet mye av drivstoffet til de allierte styrkene. Dere seilte med forsyninger og materiell til alle verdenshjørner og deltok som støtte i en rekke operasjoner. Så viktig var de norske sjøfolkene, at den britiske admiral Dickens uttalte i BBC allerede i 1941 at «hvis det ikke hadde vært for den norske handelsflåte, kunne vi like godt be Hitler om hans betingelser.»
55

Sjøfolkenes innsats - deres innsats - var avgjørende for at de allierte vant krigen. Og dermed for at millioner av mennesker har fått vokse opp i frihet. Kontrasten er stor til den behandlingen mange opplevde da de kom hjem.

60 Og det skulle ta 68 år etter krigens slutt før regjeringen ga en offisiell unnskyldning på vegne av den norske stat. En unnskyldning til alle de krigsseilere som vi sviktet. Mangelen på anerkjennelse og støtte i så mange år vil for alltid stå som et vondt kapittel i vår historie.

Kjære venner, i dag er «krigsseiler» en av de største hedersbetegnelsene vi har. Deres innsats har endelig fått sin rettmessige plass i historiebøkene. Kunnskapen om deres liv, arbeid og offer blir større for hvert år. Ikke minst takket være dere selv og deres familier, Stiftelsen Arkivet, sjømannsforeningene, historikere og forfattere som er dypt engasjert i å forvalte og fortelle deres historie til nye generasjoner.

John Michelet utga nylig sin femte bok i serien «En sjøens helt». Da jeg leste anmeldelsen i Aftenposten for et par uker siden, ble jeg sittende og tenke på et Wergeland-sitat fra boken, som også Aftenposten avsluttet sin omtale med.

Jeg vil gjerne avslutte med de samme ord:

«Da sier man vel neppe for meget,
når man påstår at ingen norsk medborgerklasse
har gjort seg mere fortjent til alminnelig akt
og ærefull erkjennelse
enn sjømannens»

(Originaltekst: «Sa siger man vel neppe for meget, naar man paastaar, at ingen norsk Medborgerklasse har gjort sig mere fortjent til alminnelig Agt og ærefuld Erkjennelse end Sjømandens».)

Tusen takk for oppmerksomheten.

Kilde
regjeringen.no

Emner
Andre verdenskrig, Hyllest, Krigsseilerne, Minnetale

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/deres-innsats-har-endelig-fatt-sin-rettmessige-plass-i-historiebøkene>